

Miljödepartementet

Yttrande över Miljöprövningsutredningens betänkande, Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen, SOU 2022:33

(dnr M2022/01389)

Sammanfattning

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har granskat remissen, med utgångspunkt i det som berör domstolens verksamhet.

Domstolen har ingen erinran mot utredningens förslag om att det ska vara enklare att ändra en verksamhet, de statliga förvaltningsmyndigheternas roll i miljöprövningen och huvuddelen av utredningens förslag om prövningsmyndigheternas processledning och handläggning. Domstolen instämmer även i utredningens bedömning att det inte bör införas ett särskilt förtursförfarande.

När det gäller utredningens föreslagna ändringar om obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor anser domstolen att det finns behov av att se över författningsförslagets utformning, ett behov av utvecklande bedömningar samt resonemang och en översyn av vad förslaget innebär för helheten i prövningssammanhang. Vidare anser domstolen att det finns anledning att även beakta erfarenheter från omprövning genom att arbetet enligt den nationella planen för ompövnningen av vattenkraften nu har inletts.

Domstolen vill vidare framhålla att även om utredningen lämnar många bra förslag kan det – trots det – inte förutses att förutsättningarna för mark- och miljödomstolarnas handläggning kommer att ändras på något genomgripande sätt om förslagen genomförs.

Domstolen utvecklar vissa resonemang nedan.

Kommentarer till överväganden

Avsnitt 4.1.1 Det införs enklare regler för ändringstillstånd (s. 111)

Utredningen framhåller att den processuella lämplighetsbedömningen enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken kan vara tidsödande och kräva komplexa avvägningar. Mark- och miljödomstolen instämmer i den bedömningen.

Domstolen vill dock framhålla att även med utredningens förslag kan mål om ändringstillstånd fortsatt kräva avvägningar som är tidskrävande och komplexa eftersom prövningsmyndigheten har att bedöma hur ändringen kan avgränsas

för att en relevant miljöprövning ska kunna göras och för att få ett tillräckligt underlag. Det är en bedömning som även utredningen framhåller att domstolen alltså ska göra (jfr s. 111 f.).

Domstolen vill vidare framhålla att det inte endast är en fråga för länsstyrelsen i samrådet och prövningsmyndigheten i prövningen att fokusera på hur prövningen ska avgränsas så att fokus läggs på frågor som är särskilt viktiga att reglera. Det är av vikt att samtliga statliga myndigheter, med partsroll (22 kap. 6 § miljöbalken) respektive remissinstanser (22 kap. 4 § miljöbalken), fokuserar på dessa frågor.

Av utredningens betänkande saknas en närmare analys av hur en ordning med ändringstillstånd som huvudregel förhåller sig till Natura 2000-områden, särskilt beträffande exempelvis verksamheter som saknar ett Natura 2000-tillstånd i grundtillståndet (jfr. NJA 2013 s. 613).

Enligt 24 kap. 8 § 1 miljöbalken får ett ändringstillstånd förenas med bestämmelser om *ändringar* i villkor som tidigare har meddelats för de delar av verksamheten som inte omfattas av ändringen, om de tidigare villkoren har ett samband med ändringen. Av bestämmelsen framgår inte uttryckligt att domstolen i de fallen har möjligt att *upphäva* villkoren. En ansökan om ändring av villkor enligt 24 kap. 13 § miljöbalken medger däremot möjlighet att upphäva villkor, något som utredningen även föreslår det ska skapas ett större utrymme för (jfr. utredningens avsnitt 4.1.5). Mark- och miljödomstolen anser att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör övervägas att även ett ändringstillstånd tydligt ska kunna förenas med bestämmelser om upphävande av villkor.

Avsnitt 4.1.3 Begreppet ”betydande miljöpåverkan” ska användas vid bedömning av omgivningspåverkan (s. 118)

Mark- och miljödomstolen är positiv till utredningens ambition att skapa tydlighet med enhetliga begrepp.

Av betänkandet framgår att utredningens avsikt är att utrymmet för anmälan ska öka. Mark- och miljödomstolen vill dock framhålla att i det vidare lagstiftningsarbetet finns anledning att utveckla bedömningen hur de föreslagna ändringarna förhåller sig till övriga bestämmelser i 9 kap. miljöbalken som rör hälsoskydd. Domstolen vill vidare framhålla att bestämmelserna i dag lyfter fram betydande *olägenheter* för människors hälsa medan 11 § miljöbedömningsförordningen framhåller *risiker* för människors hälsa. I betänkandet saknas en utförligare analys om eventuella skillnader i begrepp och exempel på hur utrymmet för anmälan ökar.

Avsnitt 4.1.6 Det införs inget fjärde spår med så kallad B-anmälan men vissa förenklingar införs för verksamheter med liten miljöpåverkan (s. 125)

Förslaget om att ersätta begreppet ”liten miljökonsekvensbeskrivning” med begreppet ”förenklat underlag” kräver följdändringar i rubriken närmast före 6 kap. 47 § miljöbalken så att begreppet ”liten miljökonsekvensbeskrivning” även utmönstras i rubriken.

Vidare bör följdändringar göras i 22 kap. 1 § 3 miljöbalken om vad en ansökan i ansökningsmål ska innehålla så att även det förenklade underlaget blir ett obligatoriskt krav när ett sådant krävs i stället för en specifik miljöbedömning.

Avsnitt 5.1.2 Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor införs

Rubrik: 40 år som övre gräns för moderna miljövillkor (s. 192)

I avsnittet redogör utredningen för bedömningen att om verksamhetsutövaren under tiden fram till den föreslagna obligatoriska omprövningen väljer att söka nytt tillstånd och ta detta i anspråk bör det äldre tillståndet återkallas (s. 192).

Av 24 kap. 3 § första stycket 6 miljöbalken framgår att tillståndsmyndigheten får återkalla ett tillstånd om ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare. Vilka som får göra en ansökan om återkallelse hos mark- och miljödomstolen framgår av 24 kap. 11 § miljöbalken. Frågan får däremot tas upp utan särskild framställning om den ska prövas av någon annan myndighet än en domstol eller av en kommun. Lagtexten anger alltså inte att en verksamhetsutövare själv har möjlighet att framställa ett yrkande om återkallelse. I praxis har dock uttryckts att ett förordnande om när ett nytt tillstånd ska ersätta ett gammalt kan föreskrivas i fall där verksamhetsutövaren har medgett detta (se rättsfallen Mark- och miljööverdomstolens dom den 27 juni 2014 i mål M 7429-13 och MÖD 2014:44).

I det fortsatta lagstiftningsarbetet finns anledning att överväga om det bör tydliggöras i författningstext att mark- och miljödomstolen, i de fall som utredningen, framhåller ska/kan återkalla tillstånd för att utredningens intention ska gå att uppfylla.

Rubrik Kronologisk turordning för omprövning (s. 193)

I avsnittet framhålls att det inte finns något som hindrar att verksamhetsutövaren, i samband med en ansökan om ändringstillstånd, begär omprövning för att förse även övriga delar av verksamheten med moderna miljövillkor (s. 193 se även s. 112).

Mark- och miljödomstolen anser att en ansökan om ändringstillstånd bör ske separat från en ansökan om omprövning, eventuellt att det kan vara aktuellt att förordna om gemensam handläggning av sådana ansökningar. Detta utifrån skillnad i följderna med meddelande av ett ändringstillstånd kontra förordnande av villkor efter en omprövning. Ett ändringstillstånd kan verksamhetsutövaren avstå från att ta i anspråk medan, som utredningen framhållit (se s. 181 och 191), fördelen med omprövning är att domen/beslutet gäller direkt vid laga kraft. Det behöver i en dom vara tydligt vilka villkor som följer av en ansökan om ändringstillstånd respektive ansökan om omprövning för moderna miljövillkor.

Avsnitt 5.1.3 Obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor införs inte för vattenverksamheter (s. 195)

Rubrikerna: Utredningens bedömning (s. 195) och Tillstånd till vattenverksamhet som har samband med miljöfarlig verksamhet (s. 199)

Som utredningen framhåller kan tillstånd enligt miljöbalken för miljöfarlig verksamhet även innefatta tillstånd till vattenverksamhet. Mark- och miljödomstolen vill framhålla att det är förhållandevis vanligt att ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet även omfattar ett tillstånd till vattenverksamhet (dammanläggningar, bortledning av ytvatten/grundvatten, anläggande av diken etc.).

Mark- och miljödomstolen anser att det finns behov av utvecklande resonemang och klaggörande motivering till miljöprövningsutredningens slutsats att även tillståndsgiven vattenverksamhet kan omprövas utifrån miljöbalkens intentioner om en integrerad prövning av verksamhetens påverkan. I det fortsatta lagstiftningsarbetet behövs ytterligare överväganden och klaggöranden om den obligatoriska omprövningen för moderna miljövillkor även kan omfatta tillståndsgiven vattenverksamhet som har ett samband med den miljöfarliga verksamheten och i vilka fall. Det bör även övervägas om detta behöver klargöras i författningstext.

Avsnitt 5.1.5 Tillsynsmyndigheten ska göra översyn av tillstånd (s. 203)

Utredningen anger som förslag att tillsynsmyndigheten ska göra en översyn tio år efter det att dels beslut eller dom om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, dels beslut eller dom om moderna miljövillkor för miljöfarliga verksamheter fått laga kraft (s. 203).

Utifrån hur författningsförslaget till ny bestämmelse i 1 kap. 11 a § miljötillsynsförordningen (2011:3) är utformad kan ifrågasättas om bestämmelsen uttrycker utredningens intention då den kopplar till att tillståndet fått laga kraft och vart tionde år därefter. Mark- och miljödomstolen ifrågasätter om en dom/beslut med anledning av obligatorisk omprövning för moderna miljövillkor kan anses omfattas av begreppet tillstånd. Domstolen anser inte heller att föreslagen bestämmelses andra stycke tydligt klargör utredningens intention. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör övervägas om det kan tydliggöras att en ny tioårsperiod inleds efter en dom/beslut om moderna miljövillkor.

Mark- och miljödomstolen anser vidare att tioårsperioden behöver kopplas till såväl att ett tillstånd vunnit laga kraft som att det har tagits i anspråk med hänsyn till att verksamhetsutövaren kan avstå från att ta tillståndet i anspråk, något som även utredningen framhållit tidigare i betänkandet (s. 181 och 191). En skillnad mot utredningens förslag och tioårsperioden i omprövningsbestämmelsen i 24 kap. 5 § är att den senare bestämmelsen anger när tillståndsmyndigheten *tidigast får* ompröva. Den av utredningen föreslagna bestämmelsen anger att tillsynsmyndigheten *ska* göra översyn var tionde år.

I det fortsatta lagstiftningsarbetet finns även behov av utvecklande resonemang och bedömning hur förslaget om översyn vart tionde år förhåller sig till att tillstånd till miljöfarlig verksamhet har en igångsättningstid som kan vara upp till

tio år och som även kan förlängas upp till tio år (jfr 22 kap. 25 § andra stycket och 24 kap. 2 § andra stycket miljöbalken).

Mark- och miljödomstolen vill även framhålla att ytterligare överväganden kan behövas avseende förslaget förhållande till beslutade provotider i enlighet med 22 kap. 27 § miljöbalken och om det vid genomförande av utredningens förslag finns anledning att se över möjligheterna att förordna om provotider i samma utsträckning som idag. Domstolen kan framhålla att drygt en tredjedel av öppna ansökningsmål på mark- och miljödomstolen, Umeå tingsrätt, (vatten- som miljöfarlig verksamhet) är öppna med anledning av en eller flera uppskjutna frågor. Provotidsutredningar pågår i målen och det är inte ovanligt att förlängd tid för genomförande av utredningar begärs samt tillstyrks av partsmyndigheter. Det förekommer utredningstider på över tio år även för mål som rör miljöfarlig verksamhet. En prövning av en uppskjuten fråga efter inkommen provotidsredovisning kan vidare ibland bli lika omfattande som prövningen av en tillståndsansökan.

Det behöver i det fortsatta lagstiftningsarbetet vidare klargöras hur den föreslagna bestämmelsen om översyn förhåller sig till villkor som meddelats efter att en uppskjuten fråga helt eller delvis avgjorts.

Avsnitt 5.1.8 Möjlighet till giltighetsförlängning av befintliga tidsbegränsade tillstånd införs (s. 212)

Rubrik förutsättningar för förlängd giltighetstid (s. 215)

I förslaget anges att bestämmelsen endast kan användas på tillstånd som inte redan löpt ut. Utredningen klargör inte i sitt betänkande om med det avses att ansökan ska ske innan tillståndet löpt ut eller om det är en förutsättning att tillståndet inte har löpt ut när ansökan prövas genom dom. Om avsikten är att ansökan ska ske innan tillståndet har löpt ut kan övervägas att bestämmelsen utformas efter förebild i 24 kap. 2 § andra stycket miljöbalken där det uttryckligen anges att en ansökan om förlängning av arbets- och/eller igångsättningstid ska göras *innan* den föreskrivna tiden gått ut.

Utredningen anger vidare att bestämmelsen om giltighetsförlängning ska kunna åberopas i även i samband med en pågående tillståndsprövning om nytt tillstånd för befintlig verksamhet. Mark- och miljödomstolen vill i detta sammanhang framhålla att ett nytt yrkande om giltighetsförlängning i ett pågående ansökningsmål som redan har kungjorts torde kunna medföra behov en ny kungörelse i målet. Detta eftersom en ansökan enligt föreslagen bestämmelse ska handläggas enligt de bestämmelse som gäller för ansökningsmål (se 21 kap. 1 a § första stycket 7 miljöbalken). Domstolen vill även framhålla att det kan övervägas om inte handläggningen av en ansökan om giltighetsförlängning kan ske effektivare om den sker i ett eget mål jämfört i befintlig ansökan om nytt tillstånd.

Avsnitt 6.1.1 Stärk länsstyrelsens roll som nav och aktiv samrådspart (s. 266)

Rubrikerna: Myndigheter med partsroll ska bidra med underlag till länsstyrelsen (s. 267) och Övriga myndigheter har också ett ansvar att bidra med underlag (s. 268)

Mark- och miljödomstolen anser att det finns anledning att överväga om det endast är myndigheter med partsroll och kommunala nämnder som ska bidra med underlag till länsstyrelsen enligt utredningens förslag till ny 6 kap. 32 a § miljöbalken. Domstolen anser att det kan övervägas om centrala remissmyndigheter som t.ex. SGU och SGI även bör omfattas av bestämmelsen.

Avsnitt 6.1.3 Samordna riksintressen bättre (s. 272)

Mark- och miljödomstolen anser att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet kan vara aktuellt med en djupare översyn av regleringen runt riksintressen, hur riksintressen ska beaktas i prövningsprocessen och överväganden kring om avvägningen vilket riksintresse som ska få företräde verkligen är en fråga som ska lösas av domstol i enskilda mål (t.ex. vilket av intressena rennäring/mineral som ska ges företräde).

Avsnitt 6.1.4 Gör partsrollen mer ändamålsenlig och samordnad med färre myndigheter (s. 275)

Rubrik: Kammarkollegiets partsroll tas bort (s. 275)

Mark- och miljödomstolen tillstyrker utredningens förslag om att Kammarkollegiets partsroll tas bort utifrån att Kammarkollegiet bevakar bl.a. vattenverksamhet och processuella frågor utifrån ett juridiskt perspektiv i första hand och att det inom myndigheten saknas naturvetenskaplig kompetens.

Under senare år har domstolen noterat en viss förskjutning hos myndigheter i ansökningsmål där fokus till viss del flyttats mer mot processuella frågor och principiellt viktiga frågor. Domstolen vill i sammanhanget framhålla att när myndigheter väl deltar i processen och granskar ansökan utifrån sitt ansvarsområde och bidrar med sin *sakkunskap* i tekniska eller naturvetenskapliga frågor samt lämnar synpunkter tidigt i processen leder det generellt till ett bättre beslutsunderlag och det kan även leda till en effektivare handläggning hos domstolen. I de fall myndigheter har synpunkter på processuella frågor i ett mål är det av vikt att dessa framförs tidigt i handläggningen och att myndigheterna även – oaktat eventuella processuella invändningar – bidrar med sin sakkunskap och synpunkter i övrigt på ansökan.

Rubrik: Övriga myndigheter med partsroll ska styras mot ökad samordning (s. 279)

I betänkandet anges att myndigheternas roll ska styras mot en tydligare samordning och samverkan vid utövande av partsrollen genom ett tillägg till 22 kap. 6 § miljöbalken (s. 279). Något sådant tillägg finns inte angivet i utredningens författningsförslag till ändringar i 22 kap. 6 § miljöbalken däremot finns i förslag till ändringar i förordningarna om instruktion för Havs- och vattenmyndigheten respektive Naturvårdsverket förslag om krav på samverkan.

Avsnitt 7.1.2 Det införs större möjlighet att avvisa en ansökan tidigt i processen samt möjlighet att begära konsoliderade ansökningar och yttranden (s. 345)

Domstolen anser att det kan övervägas om föreslagen bestämmelsen kan göras än mer redaktionellt tydlig genom att första punkten i andra stycket förenklas och istället för uppräkningslistan av såväl antal, format och hänvisningen till hela 22 kap. miljöbalken istället hänvisar till att om ansökningshandlingar inte uppfyller första stycket i bestämmelsen och 22 kap. 1-1 e §§ miljöbalken. Domstolen kan konstatera att övriga bestämmelser i 22 kap. miljöbalken inte reglerar vad en ansökan ska innehålla. Brist i antal och format är normalt inget som leder till avvisning.

Domstolen anser att det finns behov av ytterligare förarbetsuttalanden om när en ansökan ska avvisas och särskilt utifrån avvägningar om det finns skäl att utfärda ytterligare kompletteringsförelägganden från domstolen sida om sökanden kompletterar ansökan till viss del efter ett första kompletteringsföreläggande.

Domstolen kan när det gäller avvisning av ansökan även framhålla att i avgörandet M 9185-17 den 19 januari 2018 har Mark- och miljööverdomstolen ansett att de skäl som mark- och miljödomstolen hade grundat sitt beslut att avvisa ansökan på inte längre förelåg eftersom sökanden i *Mark- och miljööverdomstolen* hade kompletterat ansökan med de av mark- och miljödomstolen efterfrågade uppgifterna.

När det gäller förslaget att ta bort möjligheten att avhjälpa brister på sökandens kostnad instämmer domstolen med att bestämmelsen till viss del kan anses obsolet idag. Dock vill domstolen framhålla att det har visat sig att bestämmelsen kan ha betydelse i mål med uppskjutna frågor och att det har förekommit att bestämmelsen har tillämpats när sökanden inte tagit fram den utredning som har föreskrivits. Domstolen vill även framhålla att föreslagen lydelse av 22 kap. 2 a § miljöbalken endast omfattar vissa mål om omprövning m.m. enligt 24 kap., mål om omprövning enligt 24 kap. 10 § miljöbalken ingår inte i bestämmelsen. Utifrån den korta tid som förevarit med prövning enligt nationella planen för vattenverksamhet anser domstolen att det inte kan uteslutas att nuvarande bestämmelse i 22 kap. 2 § miljöbalken om utredning på sökandens kostnad kan behöva kunna tillämpas.

Avsnitt 7.1.4 Utrymmet för digital handläggning ska öka (s. 351)

Mark- och miljödomstolen anser att i vissa fall kan en digital handläggning snabba på och effektivisera processen. Domstolen ser dock i flera fall ett behov av en fysisk akt för domstolens del.

Domstolen har inget att erinra mot att 22 kap. 2, 4 och 10 §§ ändras och utformas mer teknikneutralt. Domstolen avstyrker i övrigt utredningens förslag i till ändringar i 22 kap. 3 § första stycket 4 och 5 miljöbalken och förslaget till ändring i 3 kap. 7 § lagen om mark- och miljödomstolar. En ändring av bestämmelserna bör anstå till dess att förutsättningar finns för prövningsmyndigheterna att följa bestämmelserna. Domstolen anser vidare att ytterligare överväganden krävs vid utformning av bestämmelserna.

Om utredningens förslag genomförs krävs ytterligare ändring i 22 kap. 3 § andra stycket som anger att domstolen ska förordna en eller flera personer att förvara ett exemplar av akten. Nuvarande lydelse av 22 kap. 3 § har inte redovisats i sin helhet i betänkandet (s. 47).

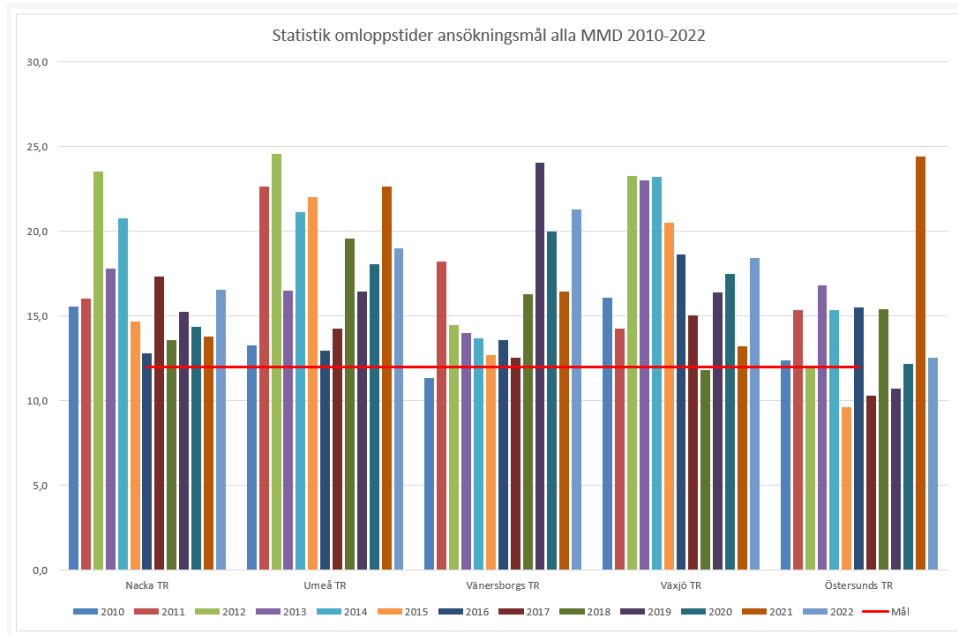
När det gäller föreslagna ändringar om förvaring av akten anser domstolen att det är mindre lämpligt att i lagtext ange att handlingar kan förvaras på en webbplats när det saknas förutsättningar för domstolen att förvara handlingar på sådant sätt.

Domstolen vill även framhålla att det i betänkandet redogörs kortfattat för bakgrunden till att prövningsmyndigheter har att förordna en eller flera personer att förvara ett exemplar av handlingarna i målet (jfr s. 368). Någon närmare analys om det idag alltjämt finns ett behov av att ett system motsvarande att en fysisk person förvarar en kopia av akten (aktförvarare) saknas i betänkandet. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör övervägas om det finns ett behov överhuvudtaget att förvara ett exemplar av akten på annan plats än domstolen. Att ett exemplar av akten förvaras på annan plats möjliggör visserligen för enskilda som bor långt ifrån prövningsmyndighetens lokaler att titta i kopian av akten, något som kan vara av betydelse när det gäller ritningar i större format. Om enskilda önskar erhålla handlingar ur akten är det dock redan idag ofta domstolen som tillhandahåller det, normalt sker det för domstolens del genom digitala utskick från verksamhetsstödet. Möjligheten att handlingar finns lättillgängliga på en webbplats kan dock i en framtid minska behovet av att begära ut handlingar från domstolen.

Avsnitt 7.1.8 Lagstadgade handläggningsfrister bör inte införas (s. 356)

Utredningen föreslår att regeringen bör överväga att införa handläggningsmål i regleringsbrev för Sveriges domstolar och länsstyrelserna (s. 356). Domstolen vill när det gäller målsättningar rörande omloppstider för främst ansökningsmålen generellt framhålla att det är – och har under lång tid varit – svårt för mark- och miljödomstolarna att nå målet med en omloppstid om 12 månader som har bestämts av lagmännen, se diagram nedan. Även om miljöprövningsutredningen har många bra förslag kan det inte förutses att förutsättningarna för mark- och miljödomstolarna kommer att ändras på något genomgripande sätt med förslagen. Om omloppstidsmålen ska anges i regleringsbrev bör därför en översyn av dem göras så att målsättningarna blir rimliga och uppnåeliga.

Vidare vill domstolen framhålla att mark- och miljödomstolen i Umeå har ett lokalt verksamhetsmål för vad domstolen definierar som ”gruvsmål”. För gruvsmål – och särskilt större gruvsmål – är domstolens lokala verksamhetsmål att det ska fattas ett avgörande i 75 procent av dessa mål inom två år från att ansökan kommit in. När det gäller mål med prövotidsförordnanden är domstolens verksamhetsmål att det ska fattas ett avgörande i 75 procent av dessa mål ett år från att prövotidsredovisningen kommit in. Det saknas dock för närvarande förutsättningar att mäta verksamhetsmålet för avgörande av prövotidsutredningar automatiskt med hänsyn till begränsningar i verksamhetsstödet (omloppstiden går inte att ändra för dessa mål).

När det gäller handläggningsfrister kan vidare framhållas att när internationella miljökonventioner och internationella överenskommelser är tillämpliga inverkar det påtagligt på domstolens handläggningstider. För domstolens del förekommer mål där lagen (2010:897) om gränsälvöverenskommelse mellan Sverige och Finland är tillämplig (gränsälvöverenskommelsen). Gränsälvöverenskommelsen förutsätter likabehandling med kungörelse av ansökan m.m. i Finland och översättning av handlingar i målet inför och efter kungörelse. Den har även betydelse för vilka som har partsställning i målet.

I ansökningsmål med en miljökonsekvensbeskrivning med specifik miljöbedömning kan även Esbokonventionen, vara tillämplig om verksamheten *kan antas* förorsaka en betydande skadlig gränsöverskridande påverkan. Konventionen innehåller krav på att informera grannländer och allmänheten om planerade verksamheter som kan orsaka miljöeffekter. Ett ansökningsmål där konventionen är tillämplig medför behov av översättningar av handlingar i målet och det ska anges i kungörelsen att samråd ska ske med annat land (6 kap. 40 § miljöbalken). Även mål där Esbokonventionen är tillämplig kungörs i grannländer och medför avsevärt utsträckta handläggningstider.

Kommentarer till författningsförslag

Avsnitt 1.1 förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

I första stycket har inte angivits att förslaget innehåller ändringar i 19 kap. 5 § och 22 kap. 1 d §.

6 kap.

6 kap. 47 §

Förslaget kräver följdändringar i rubriken närmast före 47 § miljöbalken och i 22 kap. 1 § 3 miljöbalken

22 kap.

Under det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver nödvändiga följdändringar som krävs utifrån de ändringar som utredningen föreslår i 22 kap. miljöbalken ses över.

Förslaget till upphävande av 11 §, ändringar i 16 § och ny 16 a § i 22 kap. miljöbalken kräver följdändring i 7 kap. 11 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Den nya bestämmelsen i 22 kap. 16 a § miljöbalken kräver följdändring i 22 kap. 17 § miljöbalken.

22 kap. 2 §

Det kan övervägas om första punkten kan förenklas och endast hänvisa till om ansökan inte uppfyller krav enligt första stycket och 22 kap. 1-1 e §§ miljöbalken.

22 kap. 3 §

Nuvarande lydelse av 22 kap. 3 § miljöbalken har inte angivits i sin helhet i betänkandet. Om utredningens förslag genomförs krävs ytterligare ändring i andra stycket som anger att domstolen ska förordna en eller flera personer att förvara ett exemplar av akten.

Umeå dag som ovan

Katarina Brodin

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Katarina Brodin i samråd med rådmännen Magnus Bygdemark, Emma Önnby, Anna Svedjevik (föredragande), Emma Granberg och Jonas Öhlund samt tekniska råden Lena Nilsson (föredragande), Erik Olauson, Camilla Wolf-Watz (föredragande), Daniel Janonius Löwgren, Per Lagervall och Åsa Engman Ölund samt beredningsjuristen Tove Eriksson Molin.